1852. N°. 14

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 3 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 2 December.

Alhier heeft zich eene subcommissie voor de internationale ruiling van voorwerpen van wetenschap en kunst gevormd, bestaande uit de Hoogleeraren S. Vissering, J. Geel, J. de Wal, G. J. Verdam en den Heer Dr. R. Fruin.

— In deze maand zal er een detachement suppletie-troepen sterk 60 man, naar West-Indië, en denkelijk ook nog een naar Oost-Indië vertrekken.

— Het plaatsen van een stoomgemaal op den IJssel ter ontlasting van de Gouwe, bij de Hanepraai-sluis te Gouda, wacht slechts op de goedkeuring van het hoog Bestuur, om te worden uitgevoerd.

— De Officier van Justitie te Tiel heeft een geregtelijk onderzoek begonnen ter zake van een gedrukt stuk, zonder naam van schrijver of drukker, ter bestrijding van de Candidatuur van den Heer de Kempenaer.

— Bij Winterswijk is een steenlaag ontdekt van een licht blaauwe kleur, die in hardheid en fijnheid den hardsteen overtreft en voor huizen, stoepen enz. zeer geschikt is.

— Op de markt te Groningen waren ll. Dingsdag vele geslagte varkens aangebragt, waarvan de prijzen zoo hoog waren, als in de laatste jaren zelden het geval was, namelijk van f 47 tot f 50 de 100 Ned. ℔.

Nog wordt uit die stad gemeld, dat thans zoo vele drijvende wilde ganzen naar de binnenwateren trekken, als niemand zich kan herinneren ooit te hebben opgemerkt; men voorspelt hieruit een strengen winter.

— Ten vervolge van het stuk geplaatst in ons nommer van den 22 October, deelen wij omtrent het museum Meermanno-Westreenianum te 's Hage, uit het dagblad dier stad nog het volgende mede:

Het museum is rijk in handschriften met miniaturen uit verschillende eeuwen en landen. Het meest belangrijke is evenwel een zeker aantal Vlaamsche handschriften van de XIVde eeuw, met opgave van het jaar, waarin zij gemaakt zijn en van de namen der schilders die de miniaturen vervaardigd hebben. Zij verspreiden een nieuw licht over den toestand der schilderkunst in de zuidelijke Nederlanden, vóór het tijdvak, waarin de gebr. van Eyck, in het begin der XVde eeuw optraden. Een zeer bevoegd kunstkenner, de bekende opziener van het Koninklijk museum van schilderijen te Berlijn, Professor Waagen, die deze handschriften, gedurende zijn jongst verblijf te 's Gravenhage, in oogenschouw nam, verklaarde, dat hij in geheel Europa geene bibliotheek kende, welke in dit opzigt zoo rijk is.

Omtrent de kunstenaars van vroegere tijden in de Nederlanden, bestaan weinig of geene schriftelijke oorkonden; hieruit laat het zich verklaren, dat van Mander zeggen kon, dat hem geene vroegere schilders dan de van Eyck's in Nederland of Duitschland bekend waren. Schilderstukken van vroegeren tijd zijn, met uitzondering van een paar fresco's zonder naam, evenmin tot ons overgekomen. Waagen (Ueber Hubert und Johann van Eyck), Michiels (les peintres Brugeois) en andere kunstvorschers oordeelden echter te regt, dat hoe bijzonder de natuurlijke aanleg van J. van Eyck ook moge geweest zijn, men niet mogt veronderstellen dat zijn talent zich eensklaps in hem geopenbaard en ontwikkeld kon hebben, maar dat zijne kunst het resultaat moest zijn geweest van de kunstontwikkeling zijner voorgangers, die reeds eene tamelijke hoogte bereikt hadden. Sommigen zochten dit vroeger kunsttijdvak in de oude Keulsche school; doch eene naauwkeurige vergelijking van de voortbrengselen dezer school met die der Vlaamsche meesters, deed daarin zulk een aanmerkelijk verschil zien, en eene zoo grootere voortreffelijkheid bij deze laatsten opmerken, dat men wel het bestaan eener vroegere, hoewel onbekende Vlaamsche school moest erkennen. Sporen van deze school meende men te zullen aantreffen in de miniaturen, waarmede de handschriften versierd zijn. Bijzonder was daarbij de aandacht gevestigd op een Franschen Bijbel, ten jare 1371 geschreven voor Koning Karel V, en voorzien met miniaturen, geschilderd door zekeren Jan van Brugge, die 's Konings hofschilder genoemd wordt. Merkwaardig moest dit handschrift zijn, omdat het een jaartal aanwees, en dus een gedenkteeken was der Vlaamsche kunst, reeds bloeijende, vóór de geboorte van den oudsten van Eyck.

Ondanks alle nasporingen echter, te Parijs in de bibliotheken gedaan, was dit handschrift daar niet meer te vinden. Nu wijlen de bibliothecaris van Praet, de Graaf Léon de Laborde en Professor Waagen, hebben er overal te vergeefs naar gezocht.

Het oudste berigt nopens dezen Bijbel wordt gevonden, in een' catalogus der bibliotheek van den Franschen Koning Karel VI, ten jare 1423 opgemaakt. Deze bibliotheek, bestaande uit 900 handschriften, werd reeds in 1429, door Hertog Jan van Bedford, Regent van Frankrijk, uit de Louvre genomen; in 1667 was deze Bijbel in het bezit van een' Parijschen Advocaat, met name Bluet. Daarna werd hij het eigendom der Jesuiten van la Flèche, die haar in 1708 aan N. J. Foucault, Intendant van Caen, ten geschenke gaven. Omstreeks 1764 werd hij aangekocht door den bekenden Gaignat, na wiens dood hij in publieke auctie gekocht werd door J. Meerman. In den catalogus van diens bibliotheek, welke in 1824 geveild werd, is hij niet vermeld, en alle hoop, om hem te vinden, was opgegeven, toen hij geheel onverwachts teruggevonden is in de door den Baron van Westreenen nagelaten verzameling.

Dit onschatbaar handschrift is in folio, op parkement, in twee kolommen op 580 bladen geschreven, en bevat de »Bible historiaux ou les histoires escolatres de la Bible (de Pierre Comestor) translatées en Francais par Guyars des Moulins;" het is versierd met ééne zeer groote en 270 kleinere miniaturen, en met een oneindig tal in goud en kleuren geschilderde voorletters en randen.

Op het tweede blad is Koning Karel V afgebeeld, zittende op zijn' troon, terwijl hij van een voor hem knielend persoon een boek aanneemt. Tegenover deze miniatuur staat met gouden letters het volgende te lezen: »Anno domini Millesimo trecentesimo septuagesimo primo istud opus factum fuit ad praeceptum ac honorem illustris Principis Karoli Regis Franciae etatis sue tricesimo quinto et regni sui octavo et Johannes de Brugis Pictor regis praedicti fecit hanc picturam propria sua manu." d. i. »In het jaar 1371 is dit werk gemaakt op last en ter eere van den zeer doorluchtigen Vorst Karel, Koning van Frankrijk, in het 35ste jaar zijns levens en in het 8ste zijner regering, en Jan van Brugge, schilder van den voornoemden Koning, heeft deze schilderij eigenhandig vervaardigd."

Uit eenige verzen, aan het einde des werks, blijkt voorts nog, dat zekere Jean Vandetar dezen Bijbel heeft doen schrijven door Raoul van Orleans.

Ofschoon niet alle daarin voorkomende miniaturen door Jan van Brugge zijn vervaardigd, mag men echter veilig aannemen, dat de voornaamste van zijne hand zijn; uitmuntend van behandeling is vooral het miniatuur aan het begin des Nieuwen Testaments, dat de geboorte, de aanbidding der Koningen, den kindermoord en de vlugt naar Egypte voorstelt.

's GRAVENHAGE, 2 December.

Z. M. heeft aan den 1sten Luitenant der rijdende artillerie Jhr. G. A. C. H. von Goedecke, zijnen Adjudant en Kamerheer in buitengewonen dienst, vergunning verleend tot het aannemen van de St. Johanniter-orde, hem door den Koning van Pruissen geschonken.

— Z. M. heeft benoemd: bij het wapen der artillerie: bij den Staf tot Kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang), den 1sten Luitenant C. A. N. Ernst de Serwert, van dien Staf, belast met de functien van onder-inspecteur der draagbare wapenen; bij het 1ste regement vesting-artillerie tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang), den 2^{den} Luitenant R. A. W. Sluiter, van het corps; bij het 2de regement vesting-artillerie, tot Kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang) den 1sten Luitenant A. J. E. Dollemann, van het 1ste regement vesting-artillerie; tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang) den 2^{den} Luitenant H. A. Frantzmann, van het regement veld-artillerie; bij het 3de regement vesting-artillerie, tot Majoor, den Kapitein der 1ste klasse R. F. Verschoor van Nisse, van het 1ste regement vesting-artillerie.

— De Minister van Binnenl. Zaken heeft, bij besluit van 29 Nov. bepaald, en ter kennis van het publiek gebragt, dat den 1sten dezer zijn opengesteld de kantoren van den Rijks-telegraaph te Amsterdam, Breda, Dordrecht, 's Gravenhage en Rotterdam. De openstelling der kantoren te Arnhem, Haarlem en Utrecht zal nader aangekondigd worden. De kantoren staan in gemeenschap met de telegraphen van België, Frankrijk, Duitschland en Engeland. De binnenlandsche dienst is geregeld door een voorloopig reglement, vastgesteld bij Kon. besluit van 29 November.

Het zoo even vermelde reglement behelst o. a. de volgende bepalingen:

De telegraaph-kantoren zijn dagelijks geopend. Ook gedurende den nacht worden berigten verzonden, mits des avonds vóór de sluiting van het kantoor

aangifte geschiede. — Bij de bezorging van berigten worden het eerst overgebragt: regeringsberigten, waaronder verstaan worden: berigten van den Koning, van 's Konings Ministers en van de Nederlandsche en vreemde Gezanten. Daarna worden de dienstberigten overgebragt, en eindelijk de bijzondere berigten. — De berigten worden duidelijk en in verstaanbare taal, zonder afkortingen of doorhalingen, met inkt geschreven. Zij worden voorzien van de dagteekening, de handteekening van den afzender en het duidelijk adres van dengene voor wien zij bestemd zijn. De bijzondere berigten worden in het Nederduitsch of Fransch gesteld. Geheimschrift, mits in cijfers of letters uitgedrukt, is veroorloofd voor regeringsberigten, doch voor alle andere berigten verboden. — Een berigt mag niet meer dan 100 woorden bevatten. — Regeringsberigten worden zonder onderzoek overgeseind. De overbrenging van bijzondere berigten wordt door den eerstaanwezenden ambtenaar geweigerd, wanneer hij oordeelt, dat de inhoud daarvan in strijd is met de publieke orde of de veiligheid van den Staat. Van deze weigering geeft hij onmiddelijk kennis aan den hoogsten ter plaatse aanwezigen burgerlijken overheidspersoon, welke tusschen den ambtenaar en de belanghebbenden beslist. Van die beslissing is beroep op den Minister van Binnenl. Zaken. — Er worden ook berigten aangenomen ter verdere verzending buiten de telegraaph-lijnen. — Voor het niet ontvangen der bijzondere, aan den telegraaph toevertrouwde berigten, is geene schadeloosstelling verschuldigd.

Voor het overbrengen van binnenlandsche tijdingen wordt betaald: over eenen afstand van 75 mijlen, voor elk berigt van een tot 20 woorden, 50 cents; van 21 tot 50 woorden ƒ1; van 51 tot 100 woorden ƒ1.50; — over een afstand van 75 tot 190 mijlen, voor elk berigt van 1 tot 20 w. ƒ1; van 21 tot 50 w. ƒ2; van 51 tot 100 w. ƒ3. De afstanden worden gemeten volgens hemelbreedte, van kantoor tot kantoor. — Voor nachtberigten worden de prijzen van het tarief verdubbeld.

Aan de kantoren van bestemming worden de berigten dadelijk overgeschreven, in een verzegelden omslag gesloten, van het kantoorstempel voorzien en aan den belanghebbende bezorgd.

De telegraaph-beambten zijn ten strengste gehouden, het geheim der berigten te bewaren. Zij verbinden zich daartoe bij eede. Volgens art. 10 der wet van 7 Maart 1852, zijn de straffen, bedreigd in artt. 187 en 378 van het Strafwetboek, toepasselijk op de personen, die, in hunne betrekking tot den telegraaph, zich schuldig gemaakt hebben aan terughouding of opening van telegraphische berigten en aan het openbaar maken van de geheimen, in zulke berigten vervat.

— Bij den Gemeenteraad is een verzoekschrift ingekomen van ingezetenen van Scheveningen, houdende, dat de Raad geen gevolg geve aan het door Dr. d'Aumerie gevraagd ontslag, als Geneesheer van het badhuis; alsook een verzoek van Dr. H. Polyn Buchner te Katwijk, om in zijne plaats te worden benoemd.

Provinciale Staten van Zuidholland.

Zitting van Woensdag 1 December.

In deze zitting zijn de beraadslagingen voortgezet over het ontwerp-reglement voor het Hoogheemraadschap van Delfland, waarmede in de Avondzitting zou worden voortgegaan.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Woensdag 1 December.

In deze zitting zijn ingekomen de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid de Heer Leemans. Voorts twee Kon. Boodschappen ten geleide van een gelijk getal ontwerpen van wet, als:

1o. Tot aflossing of verwisseling van nationale schuld (conversie).

2o. Tot bekrachtiging van prov. belastingen in Zeeland.

Daarna zijn de beraadslagingen geopend over Hoofdstuk IX B der Staatsbegrooting (*Departement van Finantien*). De beraadslagingen zijn gevorderd tot art. 23.

Door den Heer Huguenin is een amendement voorgesteld, strekkende om dit art. met ƒ25,400 te verminderen, met het doel de Rijks Advocaten af te schaffen.

Daarop is door den Heer Meeussen een subamendement voorgesteld om de vermindering van het cijfer van dit art. op slechts ƒ12,700 te brengen, met het doel de Rijks-Advocaten nog gedurende zes maanden te laten blijven bestaan.

In den loop der beraadslagingen over dit art. heeft de Minister van Finantien toegezegd, dat na het reces aan de Kamer zal worden aangeboden een ontwerp, tot wijziging van sommige bepalingen in de algemeene wet van 26 Aug. 1822, omtrent de heffing der belastingen. Ten slotte is dit hoofdstuk met algemeene stemmen aangenomen.

Zitting van Donderdag 2 December.

De geloofsbrieven van den Heer Leemans zijn in orde bevonden.

Bij de beraadslagingen over Hoofdstuk X (*Oorlog*) hebben tot hiertoe zes leden kortelijk het woord gevoerd. — De zitting duurt voort.

— In de Memorie van Toelichting bij het ontwerp ter aflossing of verwisseling van Nat. Schuld, leest men onder anderen het volgende:

„Vermindering van den rentelast is de eerste pligt van den financiëlen wetgever hier te lande. Alleen daardoor zal het mogelijk zijn 's Lands crediet duurzaam te bevestigen, en eene vermindering van de algemeene lasten voor te bereiden.

De Regering is van oordeel dat men het meer zekere boven het onzekere moet kiezen, en dat men niet, op hoop van toekomstig grooter voordeel, eene besparing die vroeger verkregen zou kunnen worden, moet laten voorbijgaan.

Zij koestert het vertrouwen dat die vermindering weldra, en met zeer weinig opoffering van kapitaal en onkosten, tot stand gebragt zal kunnen worden; dat dit offer althans zich tot 1 pCt. op het kapitaal met 1/4 pCt. courtagie zal bepalen.

Welk voordeel eene conversie, op dien voet zal opleveren, is zeer eenvoudig te berekenen.

Het kapitaal van de werkelijke schuld, rentende 4 pCt., op het grootboek ingeschreven, bedraagt thans	ƒ237,409,500.
Het kapitaal der nog overige obligatiën ten laste van 's Rijks overzeesche bezittingen, rentende 4 pCt., is	» 14,748,500.
te zamen	ƒ252,158.000.

Waarvan de rente bedraagt 's jaars ƒ10,086,320.

De vermindering der rente tot op 3¾ pCt., brengt hierop, na aftrek van onkosten, eene vermindering van ruim ƒ500,000.

De middelen bij de schatkist voorhanden, zijn hiertoe meer dan toereikend. Op 31 December 1852 is aan batige saldo's aanwezig ruim twaalf en een half millioen gulden. Ook buiten hetgeen tot voldoening van de kosten der conversie noodig kan bevonden worden, blijft er eene aanzienlijke som beschikbaar, die men ook, tot bevordering van den maatregel van conversie, bij deze gelegenheid tot inkoop van schuld zou kunnen besteden. Tot dat einde wordt dan ook de beschikking over die middelen gevraagd. Zij zullen gerekend tot 4 pCt. rente, eene nieuwe bate van ƒ400,000 meer of min opleveren, en het resultaat dezer operatie, wanneer zij tot stand is gebragt, zal, te zamen genomen, derhalve een duurzaam voordeel van weinig minder dan één millioen opleveren.

De gunstige afloop van de conversie, die in 1844 tot stand is gebragt, heeft van zelf tot de overtuiging geleid, dat de eenvoudige en geleidelijke weg, die toen is gevolgd, ook nu de meeste kans van welslagen aanbiedt. Het bijgaande wets-ontwerp verschilt dan ook, in het wezen der zaak, weinig of niet van de wet van 25 Junij 1844.

De verwisseling zal aan de houders worden aangeboden tot zoodanigen koers, als de stand der fondsen slechts eenigermate zal toelaten, mits niet lager dan tot 98 pCt., onder bijbetaling in geld van het verschil tusschen het nominaal bedrag en den werkelijken prijs."

ROTTERDAM, 1 December.

Eergisteren avond vierde, gelijk was aangekondigd, de Nestor onzer Tooneelkunstenaars, de grijze van Hanswijk, het feest zijner 50-jarige tooneeldienst, met de titelrol in Molières blijspel *de Vrek*. De zaal was buitengewoon verlicht, met guirlandes en schilden, waarop de voornaamste rollen waarin de Heer van Hanswijk vroeger uitmuntte, stonden uitgedrukt, voor deze plegtigheid doelmatig versierd — en opgevuld met toeschouwers, die den hoog vereerden kunstenaar, zoo bij zijn optreden als gedurende de voorstelling, met levendige toejuichingen hunne hulde bragten. Na den afloop van het stuk, hetwelk den beneficiant de eer der terugroeping verschafte, sprak de Heer van Hanswijk, met bewogen stem, een afscheidsgroet uit, waarna zich een aantal leden van het Zuidhollandsche tooneel om den feestvierende schaarden, en een, op deze gelegenheid toepasselijk lied zongen. Toen trad de Heer Peters op, en stelde den grijsaard eene fraai bewerkte zilveren snuifdoos ter hand, waarin zich een aanzienlijk geschenk in bankpapier bevond, door de voornaamste geabonneerden en vrienden van den Heer van Hanswijk, bijeengebragt, hem daarbij toesprekende in eenige dichtregelen, naar aanleiding waarvan de Dames Stoopendaal en van Ollefen den grijsaard eene gouden kroon op het hoofd drukten, hetwelk zigtbaar niet alleen op hem zelven, maar ook op de toeschouwers een diepen indruk maakte. Een tweede koorgezang, gevolgd door nieuwe eerbewijzen aan den gekroonden kunstenaar door de toeschouwers gebragt, besloot deze treffende plegtigheid; eene plegtigheid, gewis zeer vereerend voor den Heer van Hanswijk, maar niet minder voor onze stad, die op dezen avond al weder heeft getoond, dat zij ware verdiensten weet te waardeeren en te huldigen.

— Als een bewijs van buitengewone activiteit en geenerlei bekwaamheden, vestigen wij de aandacht op de dezer dagen in deze stad opgerigte tweede gas-fabriek. In het voorjaar van het loopende jaar verkregen de ondernemers de concessie en zijn in den afgeloopen zomer met het bouwen der fabriek begonnen. Na Rotterdamsche kermis werd met het leggen der pijpen in de straten een aanvang gemaakt. Dit alles is met zoodanigen spoed geschied, dat reeds in het begin der vorige week met het stoken kon begonnen worden. Jl. Vrijdag avond werd het gas in de buizen gelaten en heeft nog denzelfden avond in vele huizen, met het beste gevolg en zonder de minste stoornis, gebrand en daardoor aan allen verwachting ten volle beantwoord.

Zoo als wij, tijdens met het bouwen begonnen werd, gemeld hebben, zijn de plannen der inrigting afkomstig van den Heer D. A. Schretlen te Leyden, in wiens fabriek van ijzeren werktuigen, de machineriën vervaardigd zijn. De uitvoering dier plannen was aan gemelden Heer Schretlen en aan den Heer van Limburgh opgedragen. Uit het bovenstaande blijkt, dat die uitvoering allerlofwaardigst is. (*N. R. C.*)

— Het bouwen van een nieuw huis aan de westzijde van den Oppert alhier, tot het houden eener centenschool, is voor ƒ18,300 aangenomen.

AMSTERDAM, 30 November.

Onder de geschenken, aan den Hoogleeraar van der Hoeven, ter gelegenheid van zijn 25-jarig jubileum aangeboden, verdienen twee eene bijzondere melding, zoowel om hare verdiensten als kunstwerken, als omdat zij voor deze plegtigheid opzettelijk vervaardigd zijn. Het eerste is een bronzen statuet van

Simon Episcopius, den eersten Hoogleeraar aan het Remonstrantsche seminarium, vervaardigd door den Heer George te Utrecht, hetwelk alle eer aan dien gunstig bekenden kunstenaar doet; het beeld staat op een geel marmeren voetstuk, waarop een bronzen tafeltje ten opschrift voert: *Antecessoris maximi effigiem magno successori optimo praeceptori obtulerunt grati discipuli.* Dit was namelijk het geschenk van de Leeraars en Studenten, welke het Theologisch onderwijs van den Hoogleeraar mogten genieten. Het tweede, door al de Remonstrantsche kerken in Nederland en te Frederikstad aangeboden, is eene zwart marmeren pendule in zeer ernstigen classieken stijl, strekkende tot voetstuk aan een bronzen beeld, dat een zaaijer voorstelt, in antiek costum, met rijpe schoven en werktuigen van den landbouw achter zich en een omgeploegden akker bezaaijende. Dit uitnemende beeldje is het werk van den Heer Verdonck, onzen stadgenoot; voor op de pendule is op rood marmeren plinten tot opschrift geplaatst: *Seminavit XXV Annos, incrementum Deus dedit*, en bezijden op twee bronzen platen een breeder opschrift, de gelegenheid van de gift behelzende. (*Hbl.*)

— Alhier is het eerste gedeelte der belangrijke bibliotheek van wijlen den Heer J. Schouten, scheepbouwmeester te Dordrecht, voor *ƒ* 15,000 verkocht.

— Er zijn hier bijzonder aanzienlijke hoeveelheden ruwe diamanten uit Frankrijk en vooral uit Engeland aangevoerd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 29 November.

Het ministerieel *Avondblad* berekent dat in de laatste twee of drie jaren, de wereld een vijfde en de beschaafde wereld twee vijfden aan haren rijkdom van edele metalen heeft zien toevoegen; en meent dat hieruit even ligt het uitblijven tot nog toe te regt van de invoering der handelsvrijheid gevreesde nadeelen te verklaren is als de tegenwoordige rijzing van den prijs der Engelsche 3 pCt. staatsschuld tot 1½ pCt. boven pari.

— Een spreeuw, die op den telegraphischen draad nabij het station van Stockport zat, viel plotseling dood neder, waarschijnlijk getroffen door den electrischen stroom van een overgebragt wordend berigt.

— Een R. K. Priester D^r. O'Toole, stond tot nog toe mede aan het hoofd van het bestuur van het Koninklijk Athenaeum te Galway, zijnde een der in Ierland van regeringswege opgerigte scholen van middelbaar onderwijs voor jongelieden van alle kerkgenootschappen. Toen het gemengde staatsschoolwezen, door de meerderheid der Roomsche Praelaten op de Iersche kerkvergadering van Thurles in beginsel afgekeurd, en deze veroordeeling door den Roomschen Stoel bevestigd was, begaf de Heer O'Toole zich naar Rome, ten einde vergunning te verwerven om aan het hoofd te blijven staan van de school te Galway, alwaar het beginsel van het niet-kerkgenootschappelijk onderwijs zoo eerlijk toegepast werd, dat ouders van alle gezindheden zonen derwaarts zonden. Doch hij is teruggekomen zonder zijn doel te hebben bereikt, en heeft nu zijne betrekking bij die school nedergelegd.

— Van den slavenhandel op de Afrikaansche kust wordt thans niets meer vernomen; echter waren van 1^e Januarij tot 9 October ll. nog 4,118 slaven op Cuba ontscheept; ook in Brazilië kwam nu en dan nog een slavenhaalder aan.

Dat de Regering alles in het werk stelt om den slavenhandel op de kusten van Afrika te doen ophouden, blijkt onder anderen uit het verdrag met den Koning van Lagos, dit jaar tot stand gekomen, en waarbij laatstgemelde zich verbindt: 1°. geen handel of uitvoer van slaven in zijn rijk toe te laten; 2°. alle personen, die zich met dien verfoeijelijken handel in zijn rijk onledig houden, het land te doen ontruimen; 3°. de magazijnen en gebouwen, tot factorien voor den slavenhandel gebruikt, te doen afbreken; 4°. om de menschenoffers bij godsdienstplegtigheden te verhinderen; 5°. om het gebruik om de gevangenen ter dood te brengen voor altijd te verbieden; 6°. om de zendelingen toe te laten tot de invoering van het Christendom.

— Uit Oost-Indie heeft men berigt ontvangen, dat de stad Prome den 6^den October door de Engelsche troepen, met zeer weinig verlies van manschappen was ingenomen. De Admiraal Austen, die in 1791 in zeedienst was getreden, is gedurende den togt aan de cholera overleden.

— In Bombay waren volgens de laatste volkstelling 334,000 mannen en slechts 212,000 vrouwen. Dit beduidend verschil is gegrond op de gewoonte der Indianen, om de kinderen van 't vrouwelijke geslacht meerendeels te vermoorden, daar het er voor schande geldt ongehuwde dochters te hebben. Zij, die zich nu niet bij magte rekenen hunne dochters een huwelijksgift te schenken, brengen haar liever om, dan deze schande van haar te beleven. Alle pogingen van de Engelsche Regering om deze barbaarschheid te onderdrukken zijn tot nog toe vergeefs geweest.

BELGIE.

BRUSSEL, 1 December.

Bij de uitdeeling van de prijzen bij het Koninklijk Conservatoire voor de muziek alhier, hebben zeven Nederlanders prijzen bekomen, onder welke een uit Leyden.

— Te Vierset zijn twee marmergroeven ontdekt, die zeer veel schijnen te zullen opbrengen en welker exploitatie reeds is begonnen. — Ook is in de gemeente Bihain in Luxemburg in eene steengroeve eene goudader gevonden.

— Er zal in het arrondissement Turnhout een spoorweg gemaakt worden, die zich aan den Nederlandschen zal aansluiten door eene lijn over 's Hertogenbosch tot aan den Rijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 December.

De *Moniteur* kondigt de onmiddelijke in vrijheidstelling aan en kwijtschelding van boeten voor ieder die gevonnisd is of vervolgd wordt wegens misdrijf of overtreding. (*Délit ou contravention*).

Wijders verklaart dit blad dat bij de afkondiging van het Keizerrijk, die op morgen Donderdag voor het stadhuis zal plaats hebben, het leger en de burgerwacht vertegenwoordigd zullen worden.

— Het getal der *ja* stemmenden is thans tot ongeveer acht millioen geklommen. Dat der *neen* stemmenden is ongeveer 250,000.

— Er zijn kostbare geschenken naar Praag gezonden voor de Prinses van Wasa.

SPANJE.

MADRID, 25 November.

Dit land was eenmaal het grootste op aarde, en noch het rijk van Alexander, noch dat van de Russische Keizers kon er bij vergeleken worden. De zon ging nimmer in Spanje's gebied onder; in uitgestrektheid telde het 80,000 □ mijlen en aan inwoners 60 millioen. In een paar eeuwen verloor het $\frac{2}{3}$ hiervan: in 1565 Malta, 1620 Beneden Navarre, 1649 Roussillon, 1648 de Nederlanden, in diezelfde eeuw nog Barbados, Jamaica, Dominico, Granada, Guadeloupe, S^t. Domingo; in de 18de eeuw Gibraltar, de Lukaysche of Bahama's eilanden, Trinidad, Oran, Sardinie, Padua, Piacenza, Lucca, Napels en Sicilië; in de 19de eeuw Louisiana, Florida, Mexiko en de Zuid-Amerikaansche kolonien Peru, Chili, Grenada, Venezuela, enz.

— In een besluit van de Koningin van Spanje op het verblijf en de vestiging van vreemdelingen in dat land, komt voor: dat geen vreemdeling eene andere godsdienst zal mogen uitoefenen dan de R. Katholieke.

SARDINIE.

TURYN, 25 November.

De dagbladen behelzen omstandige berigten aangaande de plegtige begrafenis van het lijk van den abt Gioberti, een dergenen die het ijverigst en gelukkigst voor de verbreiding van liberale en constitutionnele staatsbegrippen in Italië gewerkt hebben. Zijn lijk is van Parijs, waar hij overleden is, op kosten van het stedelijk bestuur herwaarts overgevoerd; en in den stoet die het grafwaarts leidde, zag men de leden van eenige staatsligchamen in ambtsgewaad en de nationale garde der hoofdstad. Men heeft opgemerkt dat de revolutionairen en aanhangers van Mazzini aan den algemeenen rouw over het afsterven van Gioberti weinig of geen deel namen, en schreef dit daaraan toe dat uit eenen van hier ontvangen brief van zijn Geneesheer gebleken was dat hij, de diepdenkende wijsgeer en bestrijder van onbeperkt gezag, als een geloovig Christen is gestorven.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 28 November.

Het omwentelings jaar 1848 schonk aan de Israëliten in Oostenrijk gelijke burgerlijke en staatkundige regten met de Christenen, doch die zullen hun waarschijnlijk zeer spoedig worden ontnomen, althans men verzekert dat er een wets-ontwerp wordt zaamgesteld, dat die bewuste gelijkheid vernietigt en de Israëliten ook belet om even gemakkelijk als vroeger in burgerlijke en militaire betrekkingen te worden geplaatst. Dit ontwerp zou het uitvloeisel zijn van de steeds toenemende verwijdering tusschen de Christenen en de Israëliten en veroorzaakt worden door de groote aankoopen van vaste goederen van laatstgenoemden, in streken, waar zij vroeger het regt van woonplaats niet hadden, van den handel op het platte land, die bijna geheel in hunne handen is overgegaan en eindelijk van het beginsel, dat Oostenrijk een Christelijke staat is.

— Er heerscht thans in de haven van Triëst eene buitengewone levendigheid, omdat aldaar in de laatste dagen alleen 160 koopvaardijschepen uit de Levant zijn aangekomen, behalve de schepen uit andere streken.

FRANKFORT.

29 November.

Dezer dagen is hier de oudste en een der verdienstelijkste acteurs ten tooneele dezer stad in 76-jarigen ouderdom overleden. Hij laat een aanzienlijk vermogen na aan de inrigtingen van weldadigheid alhier. Zijne grootste kwelling was de vrees, dat hij levend begraven zou worden. Hij beval in zijn testament, dat zoodra zijn dood bewezen zoude zijn, hij van het hoofd tot de voeten zou worden gevild en zijne huid aan het museum van natuurlijke historie der stad ten geschenke gegeven. Hij heeft eene aanzienlijke som toegezegd aan den Geneesheer, die dit zou verrigten. Het museum heeft verklaard het geschenk te zullen aannemen, indien de huid bereid en voor bederf gewaarborgd werd, waarna het testament terstond door de Regtbank is gehomologeerd.

— Bonn telt thans 866 studenten, behalve nog 30 jonge lieden, die niet zijn ingeschreven, maar toch de lessen volgen. Onder de studenten bevinden zich twee Prinsen; er zijn 63 Evangelisch- en 212 R. Kath. Theologanten, 269 Juristen, 96 Medici en 226 Philosophen.

— De *Spenersche Zeitung* berigt, dat Abbas-Pacha, die zijn woord gegeven had om het benoodigde hout voor den spoorweg van Alexandrië naar Kaïro, ten bedrage van ongeveer een millioen Thlr., uit Pruissen te trekken, door den Pruissischen Consul heeft doen aanbieden, om voor dezelfde som voortbrengselen van Pruissische nijverheid te nemen, dewijl bij nader onderzoek bleek, dat het terrein van den spoorweg geen hout maar ijzer verkieslijk maakte voor de leggers. Ten gevolge van deze overeenkomst zijn er voor 200,000 Thlr. geweren naar Egypte verscheept.

ZWEDEN.

STOKHOLM, 23 November.

Den 20sten dezer omstreeks den middag had in den toestand des Konings eene schijnbaar zeer gunstige krisis plaats gehad. Intusschen is de koorts eergisteren teruggekeerd en met haar de zwakte. Ook gisteren heeft daarin geene merkbare verandering plaats gegrepen. Het bulletin van heden houdt in: »De toestand van Z. M. den Koning is sedert de uitgifte van het vorige bulletin niet veranderd. De nacht was rustig en de Koning genoot eenige uren slaap."

Eergisteren zijn voor de eerste maal de door de Regering uitgeschreven gebeden voor het herstel des Konings in alle kerken ten hemel opgezonden.

STADS BERIGTEN.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Zaturdag den 4den December 1852, des namiddags ten 2 ure.

Onderwerpen:

1°. Geformuleerd mandaat voor de Commissie benoemd bij besluit van den 16den Nov. ll.

2°. Adressen betreffende het planten van boomen op de Papengracht en Papenstraat, alsmede op de Pieterskerkgracht.

Burgerlijke Stand.

Van den 25 November tot en met den 1 December 1852.

BEVALLEN: J. Cambier, geb. Spek, Z. — S. Flanderhijn, geb. Wassenburg, D. — M. Rijk, geb. van Leeuwen, Z. — W. van Wouw, geb. Cosijns, D. — J. F. van Gils, geb. Faes, D. — J. Mulder, geb. IJserman, D. — A. van Ankum, geb. van Zijp, Z. — L. Straatman, geb. van Luyn, D. — G. Bohrt, geb. Penseel, D. — W. G. Bertrand, geb. Muller, Z. — C. de Bolster, geb. Brugman, D. — S. M. Loeps, geb. Post, D. — M. P. Knotter, geb. van Charldorp, D. — C. P. J. Otken, geb. Saportas, Z. — A. M. Flippo, geb. Kehl, Z. — A. Opdam, geb. Kallenberg, D. — M. S. Overdijk, geb. Bergman, D. — P. H. van der Kaay, geb. Gelton, Z. — E. J. Marjee, geb. Diepenbach, D. — F. M. van Reyzen, geb. Speel, Z. — E. Kloos, geb. Brakel, D. — M. Sliering, geb. Huybens, D. — H. M. Boucher, geb. Caarelsen, D. — M. van der Heyden, D. — J. Colpa, geb. Hakkaart, Z., levenl. — C. M. Ribot, geb. Tuurenhout, Z. — A. Sommeling, geb. Boole, D. — K. Verdonk, geb. van Klaveren, Z. — M. Gerlach, geb. Sikkens, Z. — M. Meijers, geb. Selier, Z. — H. van Waasdijk, geb. Steck, Z. — M. C. Wijnbeek, geb. de Klerk, Z. — P. Salm, geb. Rultenbeek, Z. — J. van Erkel, geb. Zirkzee, Z.

GEHUWD: S. Pret, Jm. en C. Korper, Jd. — J. de Cler, Jm. en A. Fakkel, Jd. — J. Neuteboom, Jm. en A. M. Boom, Jd. — W. Hoorn, Wedr. en S. Meijers, Jd.

OVERLEDEN: J. Leklense, 53 j. — J. Wijnbeek, 80 j. — J. Brevee, 75 j. — A. W. Dubbeldeman, D., 6 m. — P. Dionet, Z., 20 d. — J. van Erkel, 81 j. — J. Uding, geb. van Wijk, 64 j. — Barba Timp, 56 j. — Ha. Cla Rijk, 59 j. — M. Romberg, geb. Ober, 59 j. — P. Wingenfeld, Z., 2 m. — M. Breyne, geb. Amba, 74 j. — C. H. J. de Gay Fortman, 46 j. — H. Marks, 57 j. — A. G. Overdijk, D. 8 m.

KERKNIEUWS.

HOORN, 29 November. Uit het bestaande zestal van Predikanten werd heden het volgend drietal geformeerd: D.D. van Bell, te Noordwijkerhout; van Dijk, te Zevenhuizen, en van Ketwich, te Schoonhoven, en daaruit terstond beroepen: de Wel-Eerw. Zeer Gel. Heer F. W. B. van Bell, Theol. Dr. en Predikant te Noordwijkerhout.

Bij de Redactie is ontvangen voor de Weduwe T. v. d. Meel, van Prof. Z. *f* 1.—.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: D. WAFELBAKKER,

EN

A. C. SCHLÜTER,

van *Utrecht*.

LEYDEN, 3 December 1852.

Eenige Kennisgeving.

Sint Nicolaas-Feest.

Bij den Ondergeteekende vroeger woonachtig aan de Langebrug, thans aan de oostzijde van de Heerengracht, hoek Groenesteeg, zijn voor het aanstaande Sint Nicolaas-Feest wederom te bekomen, goed gevulde BOTERLETTERS, à 60 Cts de 5 Oncen; HARD BANKET à 60 Cts; BITTERKOEKJES 60 Cts; best SINT NICOLAAS 40 Cts, 2de soort 35 Cts; SUIKERFIGUREN 70 Cts en verder wat tot het vak behoort; hij beveelt zich in ieders gunst en aanbeveling minzaamst aan.

LEYDEN, December 1852. G. FREERS.

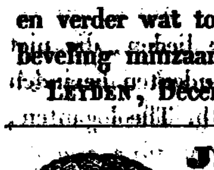

J. BUSÉ te *Leyden*, heeft aangekregen een puike partij Versche Gespeelde Zeeuwsche OESTERS à *f* 1.20, Texelsche à *f* 1.50 de 100. Nieuwe WINTERZALM, maakt ook weder klaar HARING, ANSJOVIS en HUZAREN-SALADE, Gemarineerden HARING en PALING, beste Gebeukte LENG, STOKVISCH, fijn zouten WINTERHARING, Zoete CHINA'S APPELEN, Malagasche CITROENEN, versche Minerale en Bitter-WATEREN, differente Soorten van WIJNEN, Liqueuren, Citroen-Punch, Curaçao-Limoensap, heldere Citroensap, Engelsche, Brabantsche en Inlandsche BIEREN,

FINALE UITVERKOOP,

50 PERCENT beneden den gewonen prijs, van een aanzienlijke partij solide

HOLLANDSCHE GEKLEURDE KINDERWERKJES,

bij L. SPRINGER, op de Breedestraat.

☞ **DAGUERREOTYPEN** worden dagelijks vervaardigd met eene uitvoering gelijkstaande met de fijnste Miniatuur-Portretten, welke Inrigting hij bij voortduring aan zijne geëerde Begunstigers blijft aanbevelen.

VRIJWILLIGE VERKOOPING.

in het *Heeren-Logement* aan den Burg, te *Leyden*, op Zaturdag den 4den December 1852 bij Opveiling, en op Zaturdag den 11den December 1852 bij Afslag, telkens des avonds ten *zes* ure, van:

No. 1. Een WINKELHUIS zeer geschikt tot de uitoefening van onderscheidene Affaires, op eenen der gunstigste handelstanden binnen *Leyden*, op de Haarlemmerstraat tegenover de Donkersteeg, Wijk VI. No. 412.

No. 2. Een aanzienlijk HUIS, ERF EN TUINGROND, te *Leyden*, aan de zuidzijde van den Nieuwen Rijn, omtrent het Utrechtsche Veer, Wijk III. No. 22.

No. 3. 3 bunders, 75 roeden en 43 ellen WARMOESLAND, gelegen onder *Oegstgeest*, zoo op den Haverzak en in de Assendelvelaan, als in het Buitenwater van den Maredijkschen polder, nabij den Spoorweg; — zijnde verhuurd voor *f* 496.— 's jaars en zullende in zes Percelen worden Opgeveild.

De voorschreven Huizen kunnen worden bezigtigd Donderdag en Vrijdag van 10 tot 4 ure, vóór den dag der Opveiling en van de Toewijzing, terwijl inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leyden*.

Bij D. NOOTHOVEN VAN GOOR, te *Leyden*, komt van de Pers de 1ste en 2de Afl. van het **Prachtwerk:**

BIJBELSCHE FAMILIEN,

Naar het Engelsch door

C. W. VAN DER POT,

Predikant te Leyden.

Het Prachtwerk: *Bijbelsche Familiën*, zal compleet zijn met 9 Aflev. — De prijs per Afl. is niet meer dan 60 Cents. Elke Afl. wordt opgeluisterd door 2 buitengemeen fraaije Staalgravures.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 1 December.

	Laagst. Koers.	Hoogst. Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	64	$64\frac{5}{8}$	$64\frac{5}{8}$
Dito Certificaten 3	$77\frac{1}{8}$	77	$77\frac{1}{16}$
Dito dito 4	$95\frac{1}{4}$	96	$95\frac{7}{8}$
Amortisatie Syndicaat $3\frac{1}{2}$	—	—	—
Handelmaatschappij $4\frac{1}{2}$	$117\frac{1}{2}$	—	—
O. I. Leening 4	95	$95\frac{1}{2}$	$95\frac{1}{2}$
Dito Holl. Spoorweg	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg $4\frac{1}{2}$	—	—	—
Haarlemmermeer 5	—	—	—
FRANKRIJK, Certif. 3	$78\frac{5}{8}$	$78\frac{11}{16}$	$78\frac{5}{8}$
Dito dito 5	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 5	108	$108\frac{1}{4}$	$108\frac{3}{8}$
Dito dito 1828 en 1829 5	$106\frac{1}{4}$	$106\frac{5}{8}$	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 5	$96\frac{3}{4}$	97	—
Dito 1840 4	$91\frac{1}{16}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co 4	$91\frac{1}{4}$	$91\frac{7}{16}$	$91\frac{7}{16}$
Dito dito Nieuwe 4	—	—	—
Inschrijving in Assign. 6	—	—	—
Certificaten van dito 6	—	—	—
POLEN, Obligatiën 4	$85\frac{9}{16}$	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250	—	—	—
Dito dito 1835 500	—	—	—
SPANJE, Obligatiën à 1 pCt.	$24\frac{1}{16}$	$24\frac{3}{8}$	$24\frac{1}{2}$
Dito Obligatiën 3	$50\frac{5}{8}$	—	—
Dito Binnenl. à 36 m. 3	$44\frac{1}{16}$	44	$44\frac{3}{16}$
Bewijzen Coupons	$8\frac{5}{8}$	$8\frac{11}{16}$	$8\frac{5}{8}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. 5	$80\frac{3}{4}$	—	—
Dito 4	$69\frac{3}{4}$	—	—
Dito Metall. 5	$77\frac{15}{16}$	$78\frac{1}{16}$	—
Dito Nieuwe 5	$91\frac{3}{8}$	$91\frac{1}{4}$	$91\frac{1}{4}$
Dito 1847 $2\frac{1}{2}$	$40\frac{3}{4}$	$40\frac{3}{4}$	—
BELGIE, Banc. $2\frac{1}{2}$	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD $2\frac{1}{2}$	$54\frac{9}{16}$	$54\frac{3}{8}$	$54\frac{9}{16}$
BRAZILIE, 1824 100 £ 5	$99\frac{7}{8}$	100	—
PORTUGAL, te Londen 5	$42\frac{1}{8}$	$42\frac{5}{16}$	$42\frac{1}{8}$
Dito dito 4	$38\frac{11}{16}$	$38\frac{7}{8}$	$38\frac{11}{16}$
VENEZUELA, $3\frac{1}{2}$	40	$40\frac{1}{8}$	—
MEXICO, 5	$24\frac{9}{16}$	$24\frac{5}{8}$	$24\frac{5}{8}$
AMERIKA, Bankactiën	—	—	—

Grieken $4\frac{3}{8}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.75 à 85.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.